

BIULETYN KOWIEŃSKI

Nr.

Wilno, dnia 16 września 1936 r.

1503.

Treść numeru:

	Dział.	Str.
I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.		
1. "Musu Vilnius" o sytuacji Litwinów w ileńskich.-	I.	1.
K r o n i k a .		
2. Konferencja leśniczych krajów bałtyckich.-	"	"
III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.		
K r o n i k a .		
3. Zlot "Młodej Litwy" w Marjampolu.-	III.	"
4. Prace nad ułożeniem statutu sejmowego.-	"	2.
5. Sprawa języka na pieczęciach szkół mniejszościowych.	"	"
VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ I WILNIE.		
K r o n i k a .		
6. "Viln.Rytojus" o zawieszeniu i zamknięciu oddziałów T-stwa św.Kazimierza.	VIII.	"
7. Sprawy sądowe prasy litewskiej.-	"	"
8. Liczba czytelników "Rytasa".-	"	"
9. Wysiedlenie kierownika czytelników.-	"	"
10. Śledztwo w sprawie śpiewów litewskich.-	"	"

x

x

x

1896.

I. ZARZĄDZENIA POLITYKI KRAJOWEJ.

I. "Kronika" o sprawach politycznych w krajach.

K r o n i k a

II. Konferencja techników krajów bałtyckich.

III. ZARZĄDZENIA POLITYKI KRAJOWEJ
I. KRAJE BAŁTYCKIE.

K r o n i k a

IV. Zjazd "Młodych Litwinów" w Kowno.

V. Prace nad utworzeniem sądu krajowego.

VI. Sprawy państwa na placach szkolnych i naukowych.

VIII. ZARZĄDZENIA POLITYKI KRAJOWEJ
I. KRAJE BAŁTYCKIE.

K r o n i k a

K r o n i k a

IX. "Winn-Rybak" o znaczeniu i wartości

oświaty. Tęże sądzimy, że

7. Sprawy sądowe krajów bałtyckich.

8. Sprawy oświaty i nauki.

9. Sprawy oświaty i nauki.

10. Sprawy oświaty i nauki.

Winn-Rybak
Kronika
1896

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1/. "MUSU VILNIUS" O SYTUACJI LITWINÓW WILENSKICH.

"Musu Vilnius" Nr. 17 z I.1936 r. Artykuł p.t. "Piszę do nas z okupowanej Litwy". Streszczenie:

Komendant posterunku policji w Marcinkańcach Kenig, znany szeroko litwinożerca, cieszył się z powodu pochwały starosty za prześladowanie Litwinów. Jest rzeczą dziwną, że starosta nie wie, iż Kenig jest wielkim łapownikiem współpracowników przemytników żydów, zaś Litwinów prześladowuje, aresztuje i sadzi do więzienia przy pomocy różnych ohydnych prowokacji. Sądzić należy, że Kenig czyni to wszystko z wiedzą starosty, który nie gani za rzeczy złe, a przeciwnie je pochwala.

Koenig zachęcony pochwałami starosty jął się jeszcze ostrzejszych środków przeciwko Litwinom. Codziennie biega po wsiach i spisuje po kilkadziesiąt protokółów za różne drobnostki, jak karmienie świń na podwórku, niewysypanie piaskiem ścieżki do studni, niewybielenie komina i t.d. Po spisaniu protokołu Koenig oświadcza każdemu Litwinowi: "Macie tu litewskie książki i pisma, lit. ogródki, a jeżeli nie przestaniecie służyć Litwie Kowieńskiej, uczyć dzieci i mówić po pogańsku i nie będziecie wierni Państwu Polskiemu zedrę z was skórę żywcem". Kenig wciąż szuka nowych sposobów prowokacji byleby wsadzać do więzienia Litwinów, ściśle mówiąc Litwinów uświadomionych i znowu otrzymać pochwałę. Po zamknięciu czytelnicy i oddziałów T-stwa św. Kazimierza, Kenig stara się zlikwidować pozostałe tu i ówdzie kółka rolnicze i przeszkodzić budowie litewskich domów ludowych. Litwini bowiem w Marcinkańcach i innych miejscowościach wspólnymi siłami budują domy ludowe. Nie mogąc się w żaden sposób przyczepić do budowy domu wezwał do siebie kierownika byłej czytelnicy w Marcinkańcach Teofila Sukauckasa i wypytywał skąd dostaje pieniądze na budowlę. Sukauckas odpowiedział, że są to składowki ludności. Wtedy Koenig zaczął straszyć Sukauckasa, twierdząc że wie, iż inicjatorem budowy domu jest Sukauckas i że pieniądze na budowlę otrzymuje z Litwy Kowieńskiej; groził też Koenig, że wysiedli Sukauckasa z Marcinkańców. Następnie, gdy Sukauckas odpowiedział, że zamierza w Marcinkańcach założyć sklep, Koenig zaczął krzyczeć na cały głos, że Sukauckasa wysiedli i wtrąci do więzienia o ile ten nie wyjedzie dobrowolnie i budować będzie pogański dom. /A-8/6/.P.

K r o n i k a .

2/. KONFERENCJA LEŚNICZYCH KRAJÓW BAŁTYCKICH. "L.Zinios" z 12.IX.1936 r.: W tych dniach zakończyła obrady w Rydze konferencja leśniczych państw bałtyckich. Konferencję zwołali Łotysze, którzy właśnie obchodzili uroczystość 15-lecia. Delegaci litewscy wygłosili dwa referaty o gospodarce leśnej Litwy. Do komisji organizowania związku leśniczych Nadbałtyki wszedł również delegat litewski J. Wilczynskas. /K/.P.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

3/. ZLOT "MŁODEJ LITWY" W MARJAMPOLU. "L.Aidas" z 14.IX.1936 r.: 13 września odbył się w Marjampolu zlot "Młodej Litwy" okręgu suwalskiego z udziałem około 2.500 członków. W zlocie wzięli udział: minister Oświaty prof. Tonkunas, prezes Zw. "Młodej Litwy" adw. Greblauskas i t.d. /C-20/.

4/. PRACE NAD UŁOŻENIEM STATUTU SEJMOWEGO. "L.Žinios" z 12.IX.1936 r.: 11 września w posiedzeniu komisji dla opracowania statutu sejmowego wzięli udział również minister Czaplikas, gubernator Kurkauskas i szef biura Gabinetu Ministrów Mašzałajtis. Należy przypuszczać, że projekt statutu zostanie przez Sejm przyjęty bez zmian. Wkrótce przewidywany jest wybór stałego prezydium Sejmu oraz rozpoczęcie właściwej sesji. Jako kandydatów na przewodniczącego Sejmu wymieniane są nazwiska: Szakenisa, Merkisa i Indryszunasa. /C-3/.

5/. SPRAWA JĘZYKA NA PIECZĘCIACH SZKÓŁ MNIEJSZOŚCIOWYCH. "L.Žinios" z 12.IX.1936 r.: M-stwo Oświaty wydało okólnik do wszystkich szkół, nakazujące, aby pieczęcie tak szkół litewskich jak i mniejszościowych były wyłącznie w języku litewskim. Pisma donoszą, iż kierownicy szkół żydowskich zwrócili się do M-stwa z prośbą o zezwolenie pozostawienia również języka żydowskiego na pieczęciach. /C-17/.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE .

K r o n i k a .

6/. "VILN.RYTOJUS" O ZAMIESZCZENIU I ZAMKNIĘCIU ODDZIAŁÓW TOWARZYSTWA ŚW. KAZIMIERZA. "Viln.Rytojus" z 15.IX.1936 r.: Starosta powiatu święciańskiego Dworak zakomunikował Centralnemu Zarządowi litewskiego Towarzystwa św.Kazimierza, że 11 i 12 września zawiesił oddziały T-stwa w Starych Daugieliszkach, Andrykowie i Wastakiszkach gm.daugieliskiej oraz zamknął zamieszkiwane poprzednio oddziały w Wojciukiszkach gm.kołytniańskiej, Maciunach gm.mieleg., Szulenach gm.daugieliskiej, Czepeliszkach i Bukliszkach gm.tureckiej. /H-4/12/.

7/. SPRAWY SĄDOWE PRASY LITEWSKIEJ. "Viln.Rytojus" z 15.IX.1936 r.: 9 września Sąd Grodzki rozpatrywał sprawę odpowiedzialnego redaktora "Viln.Rytojus" p.J.Nawikasa w związku z artykułem p.t. "Bolesna nauczka". zamieszczonym w "Viln.Rytojus" Nr.29, który został skonfiskowany. P.J.Nawikas skazany został na 6 tygodni aresztu i 300 złotych grzywny. Skazany zaapelował . 11 września rozpatrywano sprawę "Jaunimo Draugas" w związku z konfiskatą 3-go numeru tego pisma . Sprawę odroczone. /H-4/5/.P.

8/. LICZBA CZYTELNI "RYTASA". "Viln.Rytojus" z 15.IX.1936 r.: W tych dniach odbyło się kolejne posiedzenie Zarządu wileńskiego T-stwa "Rytas". Ze sprawozdania wyjaśniło się, że w początkach r.b. "Rytas" wileński miał na prowincji 103 czytelnie, lecz obecnie posiada ich tylko 13. /H-3/9/.

9/. WYSIEDLENIE KIEROWNIKA CZYTELNI. "Viln.Rytojus" z 15.IX.1936 r.: Kierownik czytelnicy litewskiej w Nowych Święcianach Józef Dilys otrzymał 11 września nakaz ze starostwa wysiedlenia się ze Święcian na 3 lata o 30 km od linii administracyjnej. J.Dilys spełnił nakaz, poczem złożył skargę apelacyjną do województwa. /H-4/1/.P.

10/. SLEDZTWO W SPRAWIE ŚPIEWÓW LITEWSKICH. "Viln.Ryt." z 15.IX.1936 r.: 26 sierpnia wezwany został na posterunek policji w Gierwiatach mieszkaniec wsi Ryndziuny Jan Jeraminas, którego przesłuchał komendant posterunku PP. Gelbert wypytyując kto uczy i każe młodzieży w Ryndziunach śpiewać po litewsku. 27 sierpnia Gelbert zajechał do Ryndziun, gdzie wypytywał w sprawie śpiewu szereg osób. /H- 4 /13/. P.

